

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
Decizie asupra proiectului de lege constituțională privind
modificarea unor articole din Constituția Republicii Moldova

Nr.4 din 20.03.2001

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.35-38/14 din 29.03.2001

* * *

Curtea Constituțională în componența:
Victor PUȘCAȘ - președinte
Mihai COTOROBAI - judecător
Mircea IUGA - judecător
Constantin LOZOVANU - judecător-raportor
Dumitru PULBER - judecător
Elena SAFALERU - judecător

cu participarea grefierului Tatiana Berladean, deputatului în Parlamentul de legislatura a XIV-a Victor Josu, unul din semnatarii sesizării, reprezentantului permanent al Parlamentului la Curtea Constituțională Ion Creangă, în conformitate cu art. 135 alin. (1) lit. c), art. 141 alin. (1) lit. b) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. c) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 4 alin. (1) lit. c) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară publică sesizarea deputaților în Parlament Mircea Snegur, Ion Răzlog, Dumitru Diacov, Victor Josu, Eugen Rusu, Sergiu Mocanu, Tudor Lefter, Pavel Prodan, Ecaterina Mardarovici, Vasile Untu, Andrei Strîmbeanu, Vladimir Reus, Grigore Manole, Mihai Cimpoi, Vasile Cotună, Ion Ungureanu, Vasile Nedelciuc, Valeriu Ghilețchi, Valeriu Matei, Vasile Șoimaru, Vasile Spinei, Vladimir Solonari, Mihail Camerzan, Grigore Știrbu, Gheorghe Duca, Leonid Zaharia, Alexei Tulbure, Anatol Ciobanu, Eugen Știrbu, Alexandru Moșanu, Vitalia Pavlicenco, Alecu Reniță, Vladimir Ciobanu, Nicolae Dabița, care solicită avizul Curții Constituționale asupra proiectului de lege privind modificarea art. 70 alin. (1) și art. 99 alin. (1) din Constituția Republicii Moldova.

Curtea Constituțională, avînd competența de a se pronunța asupra inițiativelor de revizuire a Constituției, prin decizia din 11 ianuarie 2001, a acceptat sesizarea pentru examinare în fond și a înscris-o în ordinea de zi.

Examinînd sesizarea, proiectul de lege prezentat și audiind informația judecătorului-raportor, argumentele expuse de Victor Josu, unul din semnatarii sesizării, și de reprezentantul Parlamentului,

Curtea Constituțională

a constatat:

I. La 26 decembrie 2000 34 de deputați în Parlamentul de legislatura a XIV-a au prezentat Curții Constituționale spre avizare proiectul de lege privind modificarea Constituției Republicii Moldova, după cum urmează:

1. În alin. (1) al art. 70, după cuvintele "oricărei alte funcții retribuite", se adaugă cuvintele "cu excepția celei de membru al Guvernului".

2. În alin. (1) al art. 99, după cuvintele "oricărei alte funcții retribuite", se adaugă cuvintele "cu excepția funcției neretribuite de deputat".

Prin modificările propuse autorii sesizării urmăresc instituirea compatibilității între calitatea de parlamentar și cea de membru al executivului. În opinia lor, activitatea parlamentară a unui ministru, care cunoaște în detaliu domeniul pe care îl administrează în Guvern, va

fi de natură să optimizeze procesul legislativ și să confere proiectelor de legi, la dezbaterea acestora, un caracter mai adecvat necesităților practice. Autorii proiectului consideră că posibilitatea oferită deputatului ales în componența Guvernului de a nu renunța la mandatul de deputat va crea condiții suplimentare pentru eficientizarea colaborării între puterile legislative și executive.

II. Verificînd condițiile în care s-a exercitat inițiativa de revizuire a Constituției, Curtea reține următoarele.

Curtea Constituțională este unica autoritate de jurisdicție constituțională în Republica Moldova, care își desfășoară activitatea din inițiativa subiecților prevăzuți de Legea cu privire la Curtea Constituțională (art. 134 și art. 135 alin. (2) din Constituție).

Conform art. 31 alin. (1) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 6 alin. (1) și (2) din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională examinează numai chestiuni ce țin de competența sa și își stabilește ea însăși limitele de competență.

În conformitate cu art. 141 alin. (1) lit. b) din Constituție, revizuirea Legii Supreme poate fi inițiată de un număr de cel puțin o treime de deputați în Parlament.

În contextul dispozițiilor constituționale și legislative menționate Curtea relevă că, la 26 decembrie 2000 sesizarea depusă de 34 de deputați în Parlament privind modificarea unor articole din Constituția Republicii Moldova întrunea condițiile art. 141 alin. (1) lit. b) din Constituție, care stabilește subiecții cu drept de inițiere a revizuirii Constituției.

Potrivit art. 63 alin. (3) din Constituție, mandatul Parlamentului se prelungește pînă la întrunirea legală a noii componente. Prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1917-II din 14 martie 2001*, Parlamentul ales la 25 februarie a fost convocat în ziua de 20 martie 2001. Prin urmare, la data examinării sesizării în cauză, 20 martie 2001 mandatul Parlamentului de legislatura a XIV-a și, implicit, mandatele deputaților în acest Parlament, au expirat. Din 34 de deputați în Parlament, semnatori ai sesizării, doar unul singur - Mihail Camerzan - a fost reales la 25 februarie 2001 deputat în Parlament. Ca rezultat, ceilalți semnatori ai sesizării, neavînd calitatea de deputat, au pierdut dreptul de sesizare a Curții Constituționale pe care li-l conferea statutul de deputat.

* M.O., 2001, nr. 29-30, art. 107.

Curtea menționează, totodată, că, potrivit art. 60 alin. (1) din Constituție, Parlamentul este unica autoritate legislativă a statului, structura, organizarea și funcționarea căruia sînt stabilite prin Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797-XIII din 2 aprilie 1996 (cu modificările ulterioare)* .

* Republicată, M.O., 2000, nr. 59-62, art. 399.

Din analiza Regulamentului citat rezultă că, în conformitate cu art. 74/2 alin. (1) din capitolul 2/1 intitulat "Procedura specială de adoptare a legilor privind modificarea Constituției", dezbaterea de către Parlament a proiectului de lege constituțională începe după expirarea termenului de 6 luni din momentul prezentării proiectului în cauză, împreună cu avizul Curții Constituționale, de către subiecții prevăzuți la art. 141 alin. (1) lit. b), c) și d) din Constituție.

Legislația în vigoare prevede, totodată, că la dezbaterea și adoptarea acestor proiecte participă numai deputații, că Președintele Republicii Moldova poate lua parte la lucrările Parlamentului (art. 84

din Constituție) și că membrii Guvernului au acces la lucrările Parlamentului, iar dacă li se solicită prezența, participarea lor este obligatorie (art. 104 alin. (2) din Constituție). Prin urmare, alte persoane, decât cele ce au calitatea de subiecți cu dreptul de inițiativă de revizuire a Constituției, nu au dreptul nici de a participa la lucrările Parlamentului, nici de a prezenta și de a susține proiectele de legi constituționale la dezbaterile și adoptarea lor de către legislativ.

Potrivit art. 29 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, părți în procesul de jurisdicție constituțională sînt organele sau persoanele oficiale care au dreptul de a sesiza Curtea Constituțională. Întrucît la data examinării sesizării cei 33 de semnatari au pierdut acest drept, sesizarea nu întrunește condiția impusă de art. 141 alin. (1) lit. b) din Constituție.

Astfel, Curtea relevă că, deoarece la momentul examinării cauzei cei 33 de semnatari ai sesizării au pierdut calitatea de subiect cu dreptul de a iniția revizuirea Constituției și de a prezenta proiectul legii constituționale privind modificarea art. 70 alin. (1) și art. 99 alin. (1) din Constituție spre dezbateri și adoptare în Parlament, dosarul urmează a fi sistat conform art. 60 lit. b) din Codul jurisdicției constituționale.

Pentru considerentele expuse, conducîndu-se după art. 60 lit. b), art. 61 alin. (1) și art. 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

D E C I D E :

1. Sistează procesul privind inițiativa a 34 de deputați în Parlamentul de legislatură a XIV-a pentru modificarea art. 70 alin. (1) și art. 99 alin. (1) din Constituție.

2. Prezenta Decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Victor PUȘCAȘ

Chișinău, 20 martie 2001.
Nr. 4.